

RISE

DE NIEUWE EXPOSITIE VAN PATRICK WILLOCQ

ZIJN NIEUWSTE PROJECT 'RISE' MAAKT PATRICK WILLOCQ (RECHTS) MET COEN VAN DEN OEVER VAN GALERIE PROJECT 2.0.

VOOR ZIJN NIEUWE FOTOSERIE 'RISE' VOERDE PATRICK WILLOCQ LANGDURIGE GESPREKKEN. DAT LEIDDE TOT PORTRETTELEN WAARIN DE MODERNE WALÉS ZICH – OP AFRIKAANSE WIJZE 'GLAMOUROUS' – ALS FOTOMODEL PRESENTEREN. SAMEN MET COEN VAN DEN OEVER VAN GALERIE PROJECT 2.0 WERKT DE FRANSMAN AAN HET TENTOONSTELLINGSCONCEPT ÉN AAN EEN BOEK.

Tekst Hendrik van Leeuwen

Fotografie Patrick Willocq en Fleur Beemster (portret)

Patrick Willocq moet de jungle om zich heen voelen. Zijn atelier op een industriële locatie in Rijswijk is maar een tijdelijke werkplek. Hij strijkt ergens neer omwille van een project en trekt verder. Gisteren was het Shanghai, vandaag is het La Haye zoals de in 1969 geboren Fransman zegt, morgen kan het New York zijn. Maar op de achtergrond speelt altijd het oerwoud van de Congo, een immens gebied waar een buitenstaander noodlotig op zichzelf kan stuiten. Niet voor niets had de schrijver Joseph Conrad het over 'The Heart of Darkness'.

Patrick Willocq woonde er in de magische kinderjaren. Het is natuurlijk behelpen in een utilitaire ruimte, maar de manshoge planten die de computer omringen waarop hij zijn foto's van de oranjekeurige Walés bewerkt, verkleinen de afstand toch. Uit speakers klinkt het ritmisch gezang van hun doordringende meisjesstemmen. De middagzon speelt een schaduwspel met palmen en bananenbladeren. Kan hij het vlechtwerk van groene vormen, met al zijn geuren en geluiden, niet missen? Willocq haalt zijn schouders op. "The jungle is my best friend from childhood on," zegt hij in het internationale Engels van de reiziger, met een licht Frans accent. "De jungle is de wieg van al mijn werk."

RISE

Hij is in Rijswijk neergestreken om zijn nieuwste project – 'Rise' – de wereld in te helpen. Een klus die hij samen met Coen van den Oever, zijn galeriehouder in Den Haag, klaart. Naast het tentoonstellingsconcept

wordt er gewerkt aan een boek dat langer meegaat dan de vluchtige actualiteit. Galerie Project 2.0 aan het Noordeinde profileert zich al jaren met fotografen uit de mondiale top. Contacten met kunstenaars en publiek legt Van den Oever vooral op Paris Photo, de belangrijkste kunstbeurs op dit terrein, maar Willocq kwam hij bij toeval tegen tijdens het fotofestival in Arles. Ze bleken het nodige gemeen te hebben. In het kielzog van vaders met een internationale loopbaan ontwikkelden ze beiden een fluïde levensinstelling met belangstelling voor culturele fenomenen.

Media vita besloot Willocq zijn commerciële carrière in Azië af te breken en het kunstenaarsbestaan te omarmen. Hij bekwaamde zich als fotograaf en ging terug naar Afrika. Kon hij met up-to-date technologie de magie die hij als kind ervoer voelbaar maken voor een groot publiek? Fotografie volgens documentaire normen schiet daarin tekort. Het etnografisch beeld is waarheidsgetrouw maar schept ook afstand. "Ik noem dat het Salgado-effect," zegt Willocq. "Je kijkt naar gemeenschappen die op het punt van uitsterven staan, daarna stopt het." Om de afstand met een uitheemse wereld te verkleinen koos hij voor theatrale enscenering. Niet één plastic emmertje, maar tientallen exemplaren bezetten het dorpsplein. De boodschap zal duidelijk zijn. De strategie om het oog zo te prikkelen is heel gebruikelijk in hedendaagse kunst.

BEVRIJDINGSCEREMONIE

Terwijl hij werkte aan 'The Road from Bikora to Bokonda' nam hij op een dag een ongebruikelijke afslag en

belandde in een ritueel waar hij pas na herhaalde bezoeken dieper in doordrong: de 'bevrijdingsceremonie' van een Walé. De hele stam is aanwezig als een jonge 'borstvoedende moeder' een langdurige periode van isolatie afsluit. De blote borsten en de oranje kleurstof op de huid markeren zowel haar verheven status [de stam leeft voort in haar eerstgeborene] als haar seksuele afzondering, dit ter bescherming van het kind omdat men gelooft dat sperma de borstvoeding vergiftigt. Met zang, dans en veel spektakel drukt de Walé haar ervaringen uit. Zij kan slechts lijdzaam afwachten totdat ze wordt vrijgekocht, liefst door haar man, maar door de groeiende invloed van westerse consumptiegoederen worden de vereiste cadeautjes bijna onhaalbaar. Elke Walé wil de vorige overtreffen. Tegenwoordig duurt het soms wel zeven jaar voordat er een oplossing is gevonden.

Patrick Willock won het vertrouwen van de gemeenschap en ensceeneerde de verhalen opnieuw. Poserend voor zijn camera drukt de ene Walé uit dat ze slecht te eten kreeg, de andere Walé bluft dat ze het alledaagse getob in een vliegtuig zal ontstijgen. De schitterende 'tableaux vivants' werden met lokale materialen en technieken gebouwd. Het vliegtuig werd bijvoorbeeld van riet gevlochten. De etnomusicoloog Martin Boilo Mbula nam hun gezangen op en was onmisbaar als vertaler. Niet alleen de foto's gingen de hele wereld rond. 'Songs of the Walés' leidde ook tot een documentaire, die op zijn website te vinden is.

Het nieuwste project – 'Rise' – gaat in op de moderne Walé. Contact met de westerse cultuur heeft ook diep in de jungle gevolgen. Tradities zoals het stileren van het kapsel met een vette, zwarte pasta blijven ogenschijnlijk intact, maar de toegevoegde kroonkurken van een populair biertje wijzen op de competitieve invloed van 'fashion'. Elke Walé wil niet alleen mooier zijn dan de anderen, maar ook actueler. Men wil pronken met de nieuwste vondst. "Het zelfbewustzijn van de vrouwen neemt gestaag toe," zegt Willocq, "maar door hun toenemende eisen staat de positie van mannen onder druk. Zij kunnen daar nauwelijks aan voldoen. Mannen dreigen 'losers' te worden."

Voor zijn nieuwe fotoserie voerde hij langdurige gesprekken. Dat leidde tot portretten waarin de moderne Walés zich – op Afrikaanse wijze 'glamorous' – als fotomodel presenteren. Dat mannen de wereldwijde voetbalshirtjes-cultuur omarmen, is tamelijk armoedig. Ze verzaken hun culturele achtergrond en drukken hun eigen unieke persoonlijkheid niet uit. De foto's van Patrick Willocq getuigen van menselijke veerkracht bij veranderingen, maar winst gaat ook gepaard met verlies. Wat bewondering afdwingt, is Willocq's empathie. "Ik probeer dat vreemde, andere verhaal te begrijpen," zegt hij. "Het verschilt veel minder van het onze dan je op het eerste gezicht zou denken. Scheer de Walés beslist niet over één kam, het zijn unieke, zelfbewuste vrouwen."

www.project20.nl